

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE KOMISJI (UE) 2023/739**z dnia 4 kwietnia 2023 r.****ustanawiające środek wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych dla sektorów zbóż i nasion oleistych w Bułgarii, Polsce i Rumunii**

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 221 ust. 1,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozpoczęta w dniu 24 lutego 2022 r. inwazja Rosji na Ukrainę ma wpływ na operacje żeglugowe w ukraińskich portach Morza Czarnego, z których prowadzono około 90 % ukraińskiego wywozu zbóż i nasion oleistych. Aby uniknąć zagrożeń dla światowego bezpieczeństwa żywnościowego i wesprzeć ukraińskich rolników, pilnie potrzebne były alternatywne szlaki logistyczne, a Unia podjęła konkretne środki w celu ułatwienia wywozu produktów rolnych z Ukrainy, określone w komunikacie Komisji zatytułowanym „Plan działań na rzecz korytarzy solidarnościowych między UE a Ukrainą ułatwiających wywóz produktów rolnych z Ukrainy handel dwustronny między Ukrainą a UE” („Korytarze solidarnościowe między UE a Ukrainą”) ⁽²⁾.
- (2) Zmiany w trasach logistycznych podniosły koszty transportu ukraińskich zbóż i nasion oleistych na ich tradycyjne rynki. Doprowadziło to do przesunięcia wywozu na rynek unijny.
- (3) Zwiększony przywóz zbóż i nasion oleistych z Ukrainy do państw członkowskich Unii położonych blisko Ukrainy, gdzie utworzono główne korytarze solidarnościowe między UE a Ukrainą, ma wpływ na lokalnych rolników. W niektórych regionach Unii dodatkowy przywóz powoduje nadmierną podaż, obniża ceny lokalne i przeciąża łańcuchy logistyczne.
- (4) Biorąc pod uwagę sytuację w zakresie dostaw krajowych i wyzwania logistyczne w państwach członkowskich położonych blisko granicy ukraińskiej, uznaje się, że rolnicy w Bułgarii, Polsce i Rumunii są najbardziej dotknięci, w szczególności ci, których gospodarstwa znajdują się najbliżej granicy lub węzła tranzytowego. Spadek lokalnych cen zbóż i nasion oleistych wpływa na rentowność produkcji wspomnianych rolników i może mieć wpływ na ich decyzje dotyczące zasiewów. Sytuacja ta może spowodować szybkie pogorszenie produkcji na przedmiotowych obszarach, a także utrudnienia we wdrażaniu korytarzy solidarnościowych między UE a Ukrainą. Sytuacja ta stanowi szczególnie problem w rozumieniu art. 221 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013. Tego szczególnego problemu, występującego w ograniczonej liczbie regionów w niektórych państwach członkowskich Unii, nie można rozwiązać, stosując środki przyjęte na podstawie art. 219 lub 220 tego rozporządzenia, ponieważ nie jest on konkretnie związany z istniejącym zakłóceniem na rynku lub bezpośrednim zagrożeniem wystąpienia takiego zakłócenia ani związany ze środkami zwalczania rozprzestrzeniania się chorób zwierząt bądź utratą zaufania konsumentów wynikającą z istnienia zagrożeń dla zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt lub roślin. Ponadto, aby uniknąć szybkiego pogorszenia produkcji zbóż i nasion oleistych, sytuacja wymaga pilnej interwencji, takiej jak przyjęcie środków nadzwyczajnych przewidzianych w art. 221 tego rozporządzenia.
- (5) Należy zatem przyznać Bułgarii, Polsce i Rumunii dotację finansową w celu wsparcia rolników dotkniętych skutkami zwiększonego przywozu zbóż i nasion oleistych z Ukrainy przez absolutnie niezbędny okres. Należy określić kwotę udostępnioną na rzecz każdego z tych państw członkowskich, biorąc pod uwagę potencjalną utratę wartości produkcji w odniesieniu do wybranych upraw i rolników w odnośnych regionach.

⁽¹⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 671.⁽²⁾ COM/2022/217 final. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Plan działań na rzecz korytarzy solidarnościowych między UE a Ukrainą ułatwiających wywóz produktów rolnych z Ukrainy i handel dwustronny między Ukrainą a UE

- (6) Bułgaria, Polska i Rumunia powinny dystrybuować pomoc najbardziej skutecznymi kanałami na podstawie obiektywnych i niedyskryminacyjnych kryteriów, które uwzględniają zakres trudności, z którymi mierzą się rolnicy uprawiający zboża i nasiona oleiste w dotkniętych regionach, przy jednoczesnym zapewnieniu, aby rolnicy ci byli ostatecznymi beneficjentami pomocy, oraz unikaniu wszelkich zakłóceń rynku i konkurencji.
- (7) Ponieważ kwota przydzielona Bułgarii, Polsce i Rumunii zrekompensuje jedynie część rzeczywistych strat poniesionych przez rolników w dotkniętych regionach, państwa te powinny mieć możliwość przyznania tym producentom dodatkowego wsparcia krajowego na warunkach i w terminie określonym w niniejszym rozporządzeniu.
- (8) Aby umożliwić Bułgarii, Polsce i Rumunii elastyczne przydzielanie pomocy na rzecz rolników, aby mogli oni radzić sobie z trudnościami, jakie napotykają, państwa te powinny mieć możliwość kumulowania tej pomocy z innymi rodzajami wsparcia finansowanymi w ramach Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.
- (9) Ponieważ pomoc unijną ustala się w euro, konieczne jest określenie daty przeliczenia kwoty przydzielonej państwom członkowskim, które nie przyjęły euro – jak ma to miejsce w przypadku Bułgarii, Polski i Rumunii – na ich waluty krajowe, aby zapewnić jednolite i jednoczesne stosowanie przepisów. W niniejszym rozporządzeniu nie określono terminu składania wniosków o przyznanie pomocy, zatem do celów art. 30 ust. 3 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/127 ⁽³⁾, zatem za termin operacyjny dla kursu wymiany w odniesieniu do kwot określonych w niniejszym rozporządzeniu należy uznać datę wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.
- (10) Ze względów budżetowych Unia powinna finansować wydatki poniesione przez Bułgarię, Polskę i Rumunię wyłącznie w przypadku, gdy wydatki te zostały poniesione przed określoną datą kwalifikowalności.
- (11) Wsparcie na rzecz tego środka nadzwyczajnego należy wypłacić do dnia 30 września 2023 r. Po dniu 30 września 2023 r. nie będą dokonywane żadne płatności, zatem art. 5 ust. 2 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127 nie powinien mieć zastosowania.
- (12) Aby umożliwić Unii monitorowanie efektywności niniejszego środka nadzwyczajnego, Bułgaria, Polska i Rumunia powinny przekazywać Komisji szczegółowe informacje na temat jego wdrożenia.
- (13) Aby zapewnić jak najszybsze udzielenie pomocy rolnikom, Bułgaria, Polska i Rumunia powinny mieć możliwość bezzwłocznego wdrożenia niniejszego rozporządzenia. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
- (14) Środki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu są zgodne z opinią Komitetu ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

1. Bułgarii, Polsce i Rumunii udostępnia się pomoc unijną w łącznej kwocie 56 300 000 EUR w celu zapewnienia nadzwyczajnego wsparcia na rzecz rolników produkujących zboża i nasiona oleiste, o których mowa w załączniku, z zastrzeżeniem warunków określonych w niniejszym rozporządzeniu.
2. Bułgaria, Polska i Rumunia wykorzystują kwoty, o których mowa w art. 2, na środki kompensujące rolnikom straty gospodarcze spowodowane przez zwiększony przywóz zbóż i nasion oleistych z Ukrainy w dotkniętych regionach.

⁽³⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/127 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 o przepisy dotyczące agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro (Dz.U. L 20 z 31.1.2022, s. 95).

3. Środki podejmowane są na podstawie obiektywnych i niedyskryminacyjnych kryteriów, które uwzględniają straty gospodarcze poniesione przez poszkodowanych rolników, oraz zapewniają, aby wynikające z nich płatności nie powodowały żadnych zakłóceń rynku ani konkurencji.
4. Wydatki Bułgarii, Polski i Rumunii związane z płatnościami w ramach środków, o których mowa w ust. 2, kwalifikują się do pomocy unijnej tylko wtedy, gdy płatności te zostały dokonane przed dniem 30 września 2023 r.
5. Do celów stosowania przepisów art. 30 ust. 3 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127 terminem operacyjnym dla kursu walutowego w odniesieniu do kwot określonych w art. 2 ust. 1 jest data wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.
6. Środki na mocy niniejszego rozporządzenia mogą być kumulowane ze wsparciem finansowanym w ramach Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Artykuł 2

1. Wydatki Unii poniesione zgodnie z art. 1 nie mogą przekroczyć łącznej kwoty:
 - a) 16 750 000 EUR w przypadku Bułgarii;
 - b) 29 500 000 EUR w przypadku Polski;
 - c) 10 050 000 EUR w przypadku Rumunii.
2. Bułgaria, Polska i Rumunia mogą przyznać dodatkową pomoc krajową na środki wprowadzone na podstawie art. 1 do wysokości 100 % odpowiedniej kwoty określonej w ust. 1 niniejszego artykułu, na podstawie obiektywnych i niedyskryminacyjnych kryteriów, pod warunkiem że wynikające z tego płatności nie spowodują żadnych zakłóceń rynku ani konkurencji.
3. Bułgaria, Polska i Rumunia wypłacają dodatkowe wsparcie, o którym mowa w ust. 2, do dnia 30 września 2023 r.

Artykuł 3

1. Niezwłocznie i nie później niż do dnia 30 czerwca 2023 r. Bułgaria, Polska i Rumunia przekazują Komisji następujące informacje:
 - a) opis środków, które zamierzają wprowadzić;
 - b) kryteria stosowane do określenia metod przyznawania pomocy oraz uzasadnienie dystrybucji pomocy między poszczególnymi rolnikami;
 - c) zamierzony wpływ środków kompensujących rolnikom straty gospodarcze spowodowane przywozem zbóż i nasion oleistych z Ukrainy;
 - d) działania służące sprawdzeniu, czy dzięki środkom osiągnięto zamierzone skutki;
 - e) działania służące unikaniu zakłóceń konkurencji;
 - f) prognozę dotyczącą płatności wydatków Unii w podziale na miesiące do dnia 30 września 2023 r.;
 - g) poziom dodatkowego wsparcia przyznanego na podstawie art. 2 ust. 2.
2. Najpóźniej do dnia 15 maja 2024 r. Bułgaria, Polska i Rumunia powiadamiają Komisję o łącznej kwocie wypłaconej na każdy środek, w stosownych przypadkach, w podziale na pomoc unijną i dodatkowe wsparcie krajowe, oraz o liczbie i rodzaju beneficjentów, a także o ocenie skuteczności środka.

Artykuł 4

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 4 kwietnia 2023 r.

W imieniu Komisji
Przewodnicząca
Ursula VON DER LEYEN

ZAŁĄCZNIK

Wykaz produktów, o których mowa w art. 1 ust. 1

Kod CN	Opis
1001	Pszenica i meslin
1002	Żyto
1003	Jęczmień
1004	Owies
1005	Kukurydza
1008 60	Pszenżyto
-	Mieszaniny produktów objętych kodami CN 1001, 1002, 1003, 1004, 1005 i 1008 60
1205	Nasiona rzepaku lub rzepiku, nawet łamane
1206	Nasiona słonecznika, nawet łamane